

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

Доктора медичних наук, професора,
завідуючого кафедри психіатрії та наркології
Національного медичного університету імені О.О. Богомольця

Напрєєнко Олександра Костянтиновича

на дисертаційну роботу

Беляка Валентина Олександровича

На тему «Криза ідентичності та психоемоційні розлади у хворих із злоякісними пухлинами жіночої репродуктивної системи», представлену до захисту у Спеціалізовану вчену раду ДФ35.600.152 створену згідно до наказу ректора Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького №83-з від 26.02.2026 року на підставі рішення Вченої ради ДНП «ЛНМУ імені Данила Галицького» № 2-ВР від 25.02.2026 року з правом прийняття на розгляд та проведення разового захисту дисертації БЕЛЯКА ВАЛЕНТИНА ОЛЕКСАНДРОВИЧА на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

Актуальність теми дисертаційної роботи.

Дослідження В. О. Беляка представляє цінність в області психіатрії, психотерапії та медичної психології, оскільки питання кризи ідентичності у хворих із злоякісними пухлинами жіночої репродуктивної системи є малодослідженим, в той час як психічна патологія завжди супроводжує онкозахворювання, а особливо такі, що стають причиною органектомічних операцій.

Часто жінки із злоякісними пухлинами жіночої репродуктивної системи спостерігаються тільки у онколога, хоча насправді потребують комплексної допомоги із залученням психіатра, оскільки страждають від депресії, тривоги, підвищеної нервової збудливості, розладів сну та харчування, та інших психопатологічних проявів, що виникають унаслідок реакції психіки на онкогінекологічне захворювання. Однак ні алгоритми скринінгу, ні

способи корекції кризи ідентичності та супутніх психоемоційних порушень наразі не розроблені достатньою мірою.

Таким чином, робота Беляка В. О. розв'язує принципову проблему клінічної практики психіатрії та її теоретико-методологічного базису, а саме – пропонує схему нівелювання кризи ідентичності через ліквідацію специфічних симптомів-мішеней, та превенції виникнення тяжких психоемоційних розладів у хворих із злоякісними пухлинами жіночої репродуктивної системи шляхом створення скринінгового алгоритму.

Ступінь обґрунтованості наукових досліджень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність та наукова новизна.

Дисертація В Беляка В. О. є актуальним дослідженням, що відповідає сучасним тенденціям у сфері психіатрії, психотерапії та медичної психології. Наукові положення, які було висунуто в дисертації, грамотно відображені при постановці мети і задач дослідження. Дисертаційна робота виконана на репрезентативному та достатньому клінічному матеріалі та на належному методологічному рівні. Отримані в роботі результати лаконічно представлені в розділі аналізу та узагальнення результатів дослідження, вони достатньо обґрунтовані та відповідають поставленим задачам, а також чітко та стисло визначені у висновках дисертаційної роботи.

Під час проведення клінічних досліджень принцип дотримання біоетики і деонтології був першочерговим. У всіх пацієнтів, що були залучені до дисертаційного дослідження, були отримані інформовані згоди на проведення дослідження. Кількість осіб, що увійшли до груп дослідження, є достатньою для отримання достовірних результатів. Однорідність обстеженого контингенту дозволяє вважати результати дослідження репрезентативними і такими, що відображають генеральну сукупність.

Метою дослідження дисертації автора була розробка підходів до виявлення та корекції кризи ідентичності та психоемоційних розладів у

хворих із злоякісними пухлинами жіночої репродуктивної системи через виділення їх психопатологічних проявів у якості симптомів-мішеней.

Для досягнення мети автором було чітко окреслено чотири задачі, кожна з яких була реалізована завдяки поєднаному використанню клінічних, та статистичних методів дослідження.

Наукова новизна дисертаційної роботи.

Наукова новизна дослідження полягає у тому, що автором вперше сформовано симптоми-мішені, артикульовані в висловлюваннях-скаргах, задля використання їх в рамках корекції кризи ідентичності.

Вперше досліджено частоту виникнення порушень категорій компетентності та самосприйняття у хворих із злоякісними та доброякісними пухлинами жіночої репродуктивної системи.

Дисертантом досліджено вплив параметрів віку та способу лікування на інтенсивність проявів кризи ідентичності.

Практичне значення дисертаційної роботи.

Дисертантом було створено програму корекції кризи ідентичності та супутніх психоемоційних розладів у хворих із злоякісними та доброякісними пухлинами жіночої репродуктивної системи шляхом таргетного психотерапевтичного впливу на категорії компетентності та самосприйняття.

Автором доведена прогностична цінність анкетування хворих із злоякісними та доброякісними пухлинами жіночої репродуктивної системи, з використанням NCCN дистрес-термометра, що забезпечує наявність легкого в застосуванні інструменту скринінгу розладу ідентичності у жінок із онкогінекологічним раком.

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях.

Результати відображено у 9 публікаціях, з яких 5 фахових статей відповідно до «Переліку» МОН України, 3 тез доповідей та 1 нововведення.

Структура і обсяг дисертації.

Дисертаційна робота включає анотації українською та англійською мовами, вступ, огляд літератури, чотири розділи власних досліджень, аналіз та узагальнення результатів дослідження, висновки, практичні рекомендації та список використаних джерел. Дисертація містить 157 сторінок друкованого тексту, причому основний зміст складає 131 сторінки, а список використаних джерел та додатки – 26 сторінок. Текст дисертації містить 6 таблиць, та 25 рисунків. Список використаних джерел складається з 147 праць, з яких 36 написано мовами з кириличною символікою та 111 – іноземними мовами.

Робота написана якісною та професійною науковою мовою, із застосуванням загальноприйнятої термінології.

Вступ присвячено характеристиці актуальності дослідження, зазначенню зв'язку дисертації з науковими програмами, планами, темами, окресленню мети та задач, а також об'єкта і предмета дослідження, його методів, визначенню наукової новизни і практичної значущості роботи.

Його сенс полягає у загальному ознайомленні із роботою та впровадженням її результатів.

Розділ 1 присвячений загальним положенням та основним тенденціям розвитку онкопсихіатрії та кризі ідентичності у хворих із злоякісними пухлинами жіночої репродуктивної системи.

Автор висвітлює основні відомості щодо історії вивчення кризи ідентичності в онкопсихіатрії, особливостей характерної для неї симптоматики, факторів ризику її розвитку та способів її подолання.

Більшість літературних джерел, цитованих у огляді літератури, були надруковані протягом останніх п'яти років. В цілому огляд літератури відображає сучасні тенденції розвитку медичної науки згідно напрямку дослідження, який був обраний дисертантом.

Розділ 2 присвячений висвітленню основних даних щодо обстежених пацієнтів та застосованих для їх дослідження методів.

Дисертантом обстежено загалом 89 хворих із онкозахворюваннями жіночої репродуктивної системи злоякісної та доброякісної природи.

Автором наведено критерії включення та виключення пацієнтів із дослідження, а також детально описано розподіл контингенту хворих поміж групами.

Контингенти досліджуваних були гомогенними за віком та складом родини обстежуваних, що дозволило нівелювати похибку в типах відреагування на психотехнічні втручання.

Методи дослідження було підібрано актуальні та відповідні задачам дослідження. Так, було застосовано клініко-психопатологічний, клініко-психоанамнестичний, патопсихологічний, психометричний, клініко-психофеноменологічний, клініко-статистичний методи дослідження.

Дизайн дослідження з 4 етапів (клініко-пошукового, клініко-компаративного, скринінгового та таргетно-психотерапевтичного).

У розділі 3 автор наводить результати скринінгу на виявлення психоемоційних розладів та діагностики кризи ідентичності у хворих зі злоякісними пухлинами репродуктивної системи. Отримані результати показали, що деякі ознаки кризи ідентичності частіше зустрічаються у жінок, що перенесли органектомічні операції з приводу онкогінекологічного раку не в короткий термін після операції, а через 6-12 місяців після неї, а тому потрібен дворазовий скринінг на предмет наявності кризи ідентичності – одразу після операції та у віддаленому періоді. Також дисертантом було доведено, що використання NCCN дистрес термометра є корисним інструментом для виявлення психоемоційних розладів та кризи ідентичності у хворих із злоякісними пухлинами жіночої репродуктивної системи після успішного завершення протипухлинного лікування.

Розділ 4 автор присвячує опису впливу різних показників на вираженість та структуру кризи ідентичності у жінок із онкогінекологічним раком. Виявлено, що рівень дистресу до оперативного втручання майже не відрізнявся від рівню дистреса після органектомії. Зате у осіб із

доброякісними пухлинами рівень дистресу був помітно нижчим, ніж у осіб зі злоякісними пухлинами.

Факт оперативного втручання виявився асоційованим із більшою кількістю психоемоційних розладів у жінок із онкогінекологічним раком. В той самий час, не було виявлено статистично значущого впливу віку на наявність фізичних проблем у хворих із пухлинами репродуктивної системи.

У розділі 5 автор описує порушення компетентності та сприйняття себе як повноцінної особи у якості базису для формування кризи ідентичності, а отже, і як таргетні мішені для її корекції.

Так, дисертант зазначає, що до категорії компетентності відносяться: соціосексуальна біхевіоральна компетентність, аттракційна сексуальна компетентність, фізіологічна сексуальна компетентність, соціобіологічна гендерна компетентність, соціокультурна гендерна компетентність, концепційна репродуктивна компетентність, концепційна репродуктивна компетентність, гравідарна репродуктивна компетентність, партумна репродуктивна компетентність, та санокомпетентність. Автором також встановлено, що у осіб зі злоякісним пухлинами репродуктивної системи найчастіше реєструвалися порушення санокомпетентності, аттракційної сексуальної компетентності, та комплектності. Для жінок із доброякісними пухлинами репродуктивної системи були найбільш характерними пошкодження соціокультурної гендерної компетентності та соціосексуальної біхевіоральної компетентності.

Для кожної з порушених категорій компетентності дисертантом були сформовані принципи корекції.

Аналіз та узагальнення результатів дисертації надають підсумок проведеному дослідженню та у стислому вигляді повторюють його основні здобутки.

Висновки відповідають поставленим задачам та повністю їх вирішують, є чіткими і стислими та відзеркалюють результати проведених досліджень.

Практичні рекомендації зрозумілі та послідовні, ґрунтуються на отриманих в ході дослідження результатах, містять конкретні поради щодо застосування одержаних результатів та сформованих концепцій і положень у клінічній діяльності.

Опубліковані роботи повністю відображають основні положення дисертаційної роботи та відповідають їй за змістом.

У тексті дисертації зустрічаються поодинокі стилістичні помилки, але вони ніяк не впливають на високу загальну оцінку роботи.

В процесі вивчення дисертації та рецензування виникли деякі запитання:

1. Чи вимірювали Ви ефективність конкретних препаратів у якості психофармакотерапевтичного фону?

2. Який чинник, на вашу думку, найсильніше впливає на правильність ідентифікації психоемоційних порушень в структурі кризи ідентичності?

Висновок.

За своєю актуальністю, обсягом та рівнем виконаних досліджень, науковою новизною результатів клінічних досліджень, практичною значимістю дисертаційна робота Беляка Валентина Олександровича на тему «Криза ідентичності та психоемоційні розлади у хворих із злоякісними пухлинами жіночої репродуктивної системи», представлене на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина» є самостійною закінченою науково-дослідною роботою з вперше встановленими науковими положеннями, що обґрунтовані та практично підтверджені результатами. Вивчення дисертації дозволяє зробити висновок, що за актуальністю, науковою новизною і практичним значенням отриманих результатів дисертаційна робота повністю відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії»,

затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року, а її автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії.

Офіційний опонент,
завідуючий кафедри психіатрії та наркології
Національного медичного університету
імені О.О. Богомольця

доктор медичних наук, професор

Підпис **О. К. Напрєєнко**
ЗАСВІДЧУЮ
УЧЕНИЙ СЕКРЕТАР УНІВЕРСИТЕТУ
Напрєєнко
04 2022 р.